

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

Кафедра захист рослин

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри, професор

 В.М. Писаренко

“ 8 ” вересня 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОЛОГІЯ ПОПУЛЯЦІЙ

освітньо-професійна програма Екологія

спеціальність 101 Екологія

галузь знань 10 Природничі науки

освітній ступінь Бакалавр

факультет агротехнологій та екології

ПОЛТАВА

2018 -2019 н.р.

Робоча програма дисципліни «Екологія популяцій» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Екологія спеціальності 101 Екологія

Розробник: Піщаленко М.А., доцент кафедри захист рослин, кандидат сільськогосподарських наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри захист рослин

Протокол від « 4 » вересня 2018 року № 1

Схвалено науково-методичною радою спеціальності «Екологія»

Протокол від « 4 » вересня 2018 року № 1

Голова (Ласло О.О.)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів	4
Місце в індивідуальному навчальному плані студента	вибіркова
Рік навчання (курс)	3
Семестр	5
Лекції (годин)	14
Семінарські (годин)	26
Самостійна робота (годин)	80
Вид підсумкового контролю	іспит

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Мета навчальної дисципліни – сформувати у здобувачів вищої освіти уявлення про основні поняття популяційної екології, ознайомити з процесами, які лежать в основі функціонування популяцій як єдиного цілого, вивчити комплекс факторів, які можуть впливати на динаміку чисельності популяцій.

Завдання навчальної дисципліни: отримання знань щодо основних принципів взаємовідношень між організмами в популяціях і угрупованнями та навколишнім середовищем; дослідження морфо-фізіологічних особливостей популяцій, їх вікового складу, чисельності та щільності; поширення і характеру розселення та поведінки популяцій тварин та знання законів формування популяцій рослин; вивчення внутрішньопопуляційних і міжпопуляційних відносин; - стимулюючі та лімітуючі фактори розвитку популяцій.

Компетентності:

Загальні

- знання та критичне розуміння предметної області та професійної діяльності;
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня для донесення інформації та власного досвіду;
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- здатність працювати в команді, використовуючи навички міжособистісної взаємодії;
- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;

Фахові

- знання та розуміння теоретичних основ екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування;

-здатність проводити моніторинг та оцінювати поточний стан навколишнього середовища

Програмні результати навчання

-розуміти основні концепції, теоретичні та практичні проблеми в галузі природничих наук, що необхідні для аналізу і прийняття рішень в сфері екології, охорони довкілля та оптимального природокористування.

-аналізувати фактори, що визначають формування ландшафтно-біологічного різноманіття.

-поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень.

Підвищувати професійний рівень шляхом продовження формальної освіти та самоосвіти

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Популяційна екологія як розділ загальної екології.

Тема 2. Екологічна ніша популяції.

Тема 3. Екологічна і біологічна характеристика популяції.

Тема 4. Структура і динаміка популяції.

Тема 5. Внутрішньопопуляційні стосунки та взаємодія популяцій

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва тем	Кількість годин			
	усього	денна форма навчання		
		у тому числі		
		л	сем	с.р
Тема 1. Популяційна екологія як розділ загальної екології.	20	2	2	16
Тема 2. Екологічна ніша популяції.	26	4	6	16
Тема 3. Екологічна і біологічна характеристика популяції	24	2	6	16
Тема 4. Структура і динаміка популяції.	24	2	6	16
Тема 5. Внутрішньопопуляційні стосунки та взаємодія популяцій	26	4	6	16
Усього годин	120	14	26	80
Іспит	27			

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
Тема 1 Популяційна екологія як розділ загальної екології		
1	<i>Семінарське заняття 1.</i> Історія становлення популяційної екології як науки.	2
Тема 2 Екологічна ніша популяції		
2	<i>Семінарське заняття 2 .</i> Поняття про екологічну нішу та її характеристики	6
Тема 3. Екологічна і біологічна характеристика популяції		
3	<i>Семінарське заняття 3</i> Популяція як загальнобіологічна одиниця	6
Тема 4. . Структура і динаміка популяції		
4	<i>Семінарське заняття 4.</i> Фактори, що впливають на чисельність популяції. Поняття про гомеостаз популяції	6
Тема 5. Внутрішньопопуляційні стосунки та взаємодія популяцій		
5	<i>Семінарське заняття 5:</i> Основні типи біотичних взаємодій між популяціями в угрупованнях і біоценозах	6
Всього годин		26

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Назва теми	К-сть годин
1	Тема 1. Популяційна екологія як розділ загальної екології.	16
2	Тема 2. Екологічна ніша популяції.	16
3	Тема 3. Екологічна і біологічна характеристика популяції	16
4	Тема 4. Структура і динаміка популяції.	16
5	Тема 5. Внутрішньопопуляційні стосунки та взаємодія популяцій	16
Всього годин		80

6. МЕТОДИ ТА КРИТЕРІЇ КОНТРОЛЮ

Критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним рівня вище межі незадовільного навчання.

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня засвоєння навчального матеріалу і вміння використовувати ці знання на практиці.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання для поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

- робота на семінарських заняттях;
- виконання контрольних робіт;
- написання і захист реферату;

Форма проведення підсумкового контролю згідно з робочим та навчальним планом – іспит. Кожна тема дисципліни має певну кількість годин. Якщо студент виконує всю складову (семінарські заняття, контрольні роботи, реферати) загальна кількість годин множитья на коефіцієнт 1. Якщо студент має пропуски з семінарських занять та не написав і не захистив відповідну кількість рефератів на коефіцієнт 1 множитья кількість фактично отриманих балів на заняттях.

Опитування на семінарських заняттях

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Високий	5	Здобувачем надана повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації), наведені приклади
Достатній	4	Здобувачем надана достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації) з незначними неточностями
Задовільний	3	Здобувачем надана коротка відповідь (не менше 60% потрібної інформації) із значними неточностями
Низький	0-2	Здобувачем надана неточна дуже коротка і неповна відповідь із суттєвими помилками і неточностями (менше 30% потрібної інформації)

Виконання контрольної роботи

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Високий	5	Здобувачем надана повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації), наведені приклади
Достатній	4	Здобувачем надана достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації) з незначними неточностями, наведено недостатня кількість прикладів
Задовільний	3	Здобувачем надана коротка відповідь (не менше 60% потрібної інформації) із значними неточностями
Низький	0-2	Здобувачем надана неточна дуже коротка і неповна відповідь із суттєвими помилками і неточностями (менше 30% потрібної інформації), не наведені приклади

Виконання самостійної роботи

Написання і захист реферату

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Високий	5	Здобувачем повністю розкрита тема, надана повна інформація, наведені приклади, ілюстрації, список літературних джерел містить достатню кількість інформації (не менше 90% потрібної інформації).
Достатній	4	Здобувачем тема розкрита не повністю, мало прикладів, список використаної літератури містить не достатню кількість джерел (не менше 75% потрібної інформації) з незначними неточностями
Задовільний	3	Здобувачем тема розкрита дуже коротко (не менше 60% потрібної інформації), приклади відсутні або підібрані не вдало із значними неточностями
Низький	2	Здобувачем тема розкрита неточно дуже коротко і неповно відповідь із суттєвими помилками і неточностями (менше 30% потрібної інформації)
Дуже низький	1	Здобувачем тема не розкрита

Розподіл балів на іспиті

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Високий	16-20	Здобувачем надана повна відповідь на всі питання в білеті (не менше 90% потрібної інформації), наведені приклади
Достатній	11-15	Здобувачем надана достатньо повна відповідь на питання в білеті (не менше 75% потрібної інформації) з незначними неточностями
Задовільний	6-10	Здобувачем надана коротка відповідь на питання в білеті (не менше 60% потрібної інформації) із значними неточностями
Низький	0-5	Здобувачем надана неточна дуже коротка і неповна відповідь на питання в білеті із суттєвими помилками і неточностями (менше 30% потрібної інформації)

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти			Підсумковий контроль	Разом по темі
	Опитування на сем. зан	Реферат	К.р		
Тема 1. Популяційна екологія як розділ загальної екології.	5				5
Тема 2. Екологічна ніша популяції.	15				15
Тема 3. Екологічна і біологічна характеристика популяції	15	5	5		25
Тема 4. Структура і динаміка популяції.	15	5			20
Тема 5. Внутрішньопопуляційні стосунки та взаємодія популяцій	15				15
Всього	65	15	5	20	100

9. Рекомендовані джерела інформації

1. Анісімова С.О., Риболова О.В., Поддашкін О.В. Екологія/ С.О. Анісімова, О.В. Риболова., О.В. Поддашкін— К.: Грамота, 2001.— 136 с.
2. Білявський Г.О., Фурдуй Р.С., Костіков І.О. Основи екологічних знань/ Г.О. Білявський, Р.С. Фурдуй, І.О. Костіков— К.: Либідь, 2000. — 334 с.
3. Бойчук Л Д., Соломенно Е.М., Бугай О.В./ Л Д. Бойчук, Е.М. Соломенно, О.В. Бугай Екологія і охорона навколишнього середовища: Навч. посіб. — Суми: Університетська книга, 2003. — 284 с.
4. Гідроекологія: підручник / М.О. Клименко, Ю.В. Пилипенко, Ю.Р. Гроховська, О.В. Лянзберг, О.О. Бедункова. – Херсон: ОЛДПЛЮС, 2016. – 380 с.
5. Дорогунцов С.Л., Коценко К.Ф., Аблова О.К. Екологія/ С.Л. Дорогунцов, К.Ф. Коценко, О.К. Аблова — К.: КНЕУ, 2001. —162 с.
6. Загальна екологія : підручник / Л.І. Соломенко, В.М. Боголюбов, А.М. Волох ; вид. друге випр. і доп. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. – 352 с.
7. Запольський А.К. Основи екології: Підручник./ А.К. Запольський— К.: Вища шк., 2001. —358 с.
8. Еколого-економічна безпека України: сучасні реалії та розвиток : монографія / І. С. Варламова. – Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 316 с.
9. Екологія та збалансоване природокористування : навч. посібник / М. С. Мальований, Г. З. Леськів. – Стереотип. вид. – Херсон : ОЛДПЛЮС, 2017. – 316 с.

10.Залеський І.І., Клименко М.О. Екологія людини: підручник/ І.І. Залеський, М.О. Клименко – Херсон: «Олдіплюс», 2018. – 340 с.

11.Екологія: Навчальний посібник / [Д.В. Лико, С.М. Лико, О.І. Портухай, С.О. Глінська, І.М. Трохимчук, О.А. Деркач] за редакцією С. М. Лико. – 2-ге вид. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2016. – 300 с.

Інформаційні ресурси

- 1.<http://pidruchniki.ws/ekologiya>
2. <https://sites.google.com/site/buzhdygan/teaching/zagalna-ekologia>

